

MARVOW 2.0 контролен списък с рискови фактори за идентифициране на възрастни жени, жертви на насилие

Този контролен списък е създаден в рамките на европейския проект за координирания „Междунституционален отговор на насилието срещу възрастни жени“ (MARVOW 2.0). Целта му е да подпомогне специалистите на първа линия при оценката на специфични за възрастта рискови фактори в случаи на насилие срещу възрастни жени (60+). **Той трябва да се използва заедно със съществуващи инструменти за оценка на риска от домашно насилие.** Моля, обърнете внимание, че не е подходящ за лица с тежки когнитивни нарушения или психиатрични състояния.

■ СЪПКА 1. ПОПЪЛНЕТЕ ОБИЧАЙНИЯ СИ ИНСТРУМЕНТ ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

Първата стъпка е скрининг за насилие с предварително създадени специално за целта инструменти, например обичайния инструмент за оценка на риска, който прилагате във вашата организация.

Ако в стъпка 1 бъде идентифициран случай с висок риск, преминете директно към стъпка 3.

■ СЪПКА 2. ПОПЪЛНЕТЕ КОНТРОЛНИЯ СПИСЪК С РИСКОВИ ФАКТОРИ MARVOW 2.0

Име и длъжност на специалиста, попълнил контролния списък:

Идентификация на жената (име, възраст, ситуация, всички релевантни подробности, в съответствие със Закона за защита на личните данни):

Наименование на използвания предварително съществуващ инструмент за оценка на риска:

Дата и място на попълване на контролния списък с рискови фактори MARVOW2.0:

Времева рамка:

РИСКОВ ФАКТОР	Области на изследване	ДА	НЕ	Няма налична информация	Не е оценено/неприложимо	Опишете какъв рисков фактор/и сте забелязали, като професионалист	Опишете какъв рисков фактор/и са докладвани от възрастната жена	Опишете какъв рисков фактор/и са докладвани от друго лице и от кого	Посочете дали има увеличение на честотата и/или тежестта на наблюдаваните или докладвани рискови фактори
ПРОБЛЕМИ С ПСИХОЛОГИЧЕСКОТО ИЛИ ПСИХИЧНОТО ЗДРАВЕ, СВЪРЗАНИ С ВЪЗРАСТА	<p>Области на изследване</p> <ul style="list-style-type: none"> Психиатрично лечение, прием на лекарства, промени в съня, апетита, концентрацията, проблеми с паметта или затруднена комуникация 								
ФУНКЦИОНАЛНА ЗАВИСИМОСТ/УВРЕЖДАНЕ	<ul style="list-style-type: none"> Трудна подвижност Физическо увреждане, необходимост от специално медицинско оборудване (инвалидна количка, проходилка и др.) или медицински продукти Промени в зрението Промени в слуха 								
МЕДИЦИНСКИ ПРОБЛЕМИ	<ul style="list-style-type: none"> Заболяване, Липса на медицинско лечение, ограничен достъп до медицински прегледи Извършителят/полагачият грижи не съобщава за сериозни симптоми или промени в състоянието 								
ЗАОБИКАЛЯЩА СРЕДА	<ul style="list-style-type: none"> Напрегната атмосфера в дома Повредени предмети в дома/стаята на жертвата 								
ХИГИЕНА И МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ	<ul style="list-style-type: none"> Обездвижване на жертвата чрез физически методи или химически препарати/медикаменти 								
ФИНАНСОВА ЗАВИСИМОСТ 1	<ul style="list-style-type: none"> Жертвата няма достъп или не може да управлява финансите си, напр. пенсия, друг източник на доходи, имуществени права Липса на адекватни доходи 								

1 „Финансовата независимост изисква финансови способности, отразяващи финансова грамотност и самочувствие, съчетани с финансови ресурси (финансова способност) и правомощия за вземане на решения и контрол върху тези ресурси. Финансовата независимост се счита за средство, което предоставя на лицата ресурси, възможности и свобода на действие, за да водят пълноценен живот, независимо от техния произход или идентичност.“ вж. https://eige.europa.eu/newsroom/news/whats-gender-equality-got-do-financial-independence?language_content_entity=en стр. 20

РИСКОВ ФАКТОР	Области на изследване	ДА	НЕ	Няма налична информация	Не е оценено/неприложимо	Опишете какъв рисков фактор/и са забелязали, като професионалист	Опишете какъв рисков фактор/и са докладвани от възрастната жена	Опишете какъв рисков фактор/и са докладвани от друго лице и от кого	Посочете дали има увеличение на честотата и/или тежестта на наблюдаваните или докладвани рискови фактори
РИСКОВ ФАКТОР ФИНАНСОВА ЗЛОУПОТРЕБА	<ul style="list-style-type: none"> Изчезване на ценни вещи от дома (бижутата, предмети...) Неплатени сметки 								
ЛИПСА НА СОЦИАЛНА/ИНСТИТУЦИОНАЛНА ПОДДКРЕПА ЗА ЖЕРТВАТА	<ul style="list-style-type: none"> Никаква или слаба подкрепа от социални услуги Контролиран достъп до телефон и електронни устройства Разрушени връзки между поколенията в семейството Няма близост с децата или братята и сестрите си Семейството (особено децата) не идентифицира, омаловажава или оправдава насилието, не подкрепя възрастната жена в нейните нужди и/или е съюзник на извършителя 								
НЕПОДХОДЯЩИ/НЕУДОБНИ БИТОВИ УСЛОВИЯ В ДОМАКИНСТВОТО	<ul style="list-style-type: none"> Споделено жилище с извършителя и/или други членове на семейството (без възможност за уединение и сигурност) Неподходящи условия (достъпност специални нужди) 								
ПРИДЪРЖАНЕ КЪМ ТРАДИЦИОННИТЕ СОЦИАЛНИ НОРМИ ЗА РОЛИТЕ НА ЖЕНИТЕ И МЪЖЕТЕ	<ul style="list-style-type: none"> Жертвата не разпознава/идентифицира насилственото поведение Жертвата омаловажава насилието или го оправдава, като нормално Жертвата е приела ситуацията, защото тя се случва от дълго време Жертвата не желае да промени нищо 								
ПРОМЕНИ ВЪВ ВЗАИМООТНОШЕНИЯТА	<ul style="list-style-type: none"> Внезапна поява на далечен роднина, когото тя смътно познава и който иска да се грижи за нея, да живее в дома ѝ Внезапна поява на нов приятел или лице с романтичен интерес - това обикновено се случва при скорошна смърт на съпруг/партньор 								

РИСКОВ ФАКТОР	Области на изследване	ДА	НЕ	Няма налична информация	Не е оценено/неприложимо е	Опишете какъв рисков фактор/и сте забелязали, като професионалист	Опишете какъв рисков фактор/и са докладвани от възрастната жена	Опишете какъв рисков фактор/и са докладвани от друго лице и от кого	Посочете дали има увеличение на честотата и/или тежестта на наблюдаваните или докладвани рискови фактори
ИЗВЪРШИТЕЛ - Може да бъде партньор/ съпруг/млад извършител (напр. синове), член на семейството, моля, уточнете									
ТРУДНОСТИ/ СТРЕС ПРИ АДАПТИРАНЕ КЪМ ПРОМЕНИ- ТЕ, СВЪРЗАНИ С ВЪЗРАСТТА	<ul style="list-style-type: none"> Стрес и/или фрустрация, свързани с (новата) роля на грижещ се (неадекватни умения за полагане на грижи и/или справяне и др.) Дистрес, свързан със зависимост, заболяване, когнитивно увреждане и др. Фрустрация от невъзможност за справяне Дистрес и/или фрустрация, свързани с пенсиониране (загуба на социална роля, престиж, професия и др.) Продължителен престой вкъщи през целия ден Загуба на шофьорска книжка 								
ПРОДЪЛЖАВА- ЩА ИСТОРИЯ НА ИЗВЪРШВАНЕ НА ДОМАШНО НАСИЛИЕ.	<ul style="list-style-type: none"> Предишни криминални обвинения/присъди Насилието е станало хронично. 								
ЛИПСА НА СОЦИАЛНА/ ИНСТИТУ- ЦИОНАЛНА ПОДКРЕПА ЗА ИЗВЪРШИТЕЛЯ.	<ul style="list-style-type: none"> Липса на социална мрежа (семейство, приятели) Никакъв или слаб контакт със социални услуги (домашни посещения от социални работници, редовни прегледи, услуги за грижа за възрастни) 								
ДОПЪЛНИТЕЛЕН РИСК	<ul style="list-style-type: none"> Оръжия в дома Заплахи със смърт 								

■ СЪПКА 3. УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

- Ако се установи висок или изключително висок непосредствен риск (напр. притежание на оръжия, заплахи със смърт), предприемете незабавни действия за защита на възрастните жени, включително обаждане на полицията и/или съответните служби във вашия контекст.
.....
- Ако рисковите фактори, идентифицирани в контролния списък MARVOW2.0 (в комбинация с резултата от стандартната оценка на риска, която обичайно правите), показват ниво на риск, продължете с инструмента за управление на случаи MARVOW2.0 (вижте по-долу).
.....
- Уверете се, че всички случаи се наблюдават отблизо чрез междуведомствения протокол и чрез инструмента за управление на случаи.
.....
- Следва да се извършват последващи оценки, за да се наблюдават колебанията в риска - тъй като рискът е динамичен и може да се променя бързо.
.....

Продукт 2.2: Контролен списък за идентифициране на рисковите фактори и инструмент за управление на случаи на насилие срещу възрастни жени MARVOW 2.0
Разработено с приноса на: Европейска платформа AGE; Асоциация на общините в Италия, регион Лацио; Асоциация на автономните австрийски приюти за жени; Асоциация CONEXUS Психосоциални грижи, обучение и изследвания; Асоциация НАЯ; Гражданско сдружение Psytel; Средиземноморски институт за джендър изследвания; Съюз на асоциациите на жените в Ираклион; WAVE – Жени срещу насилието, европейска мрежа; WWP EN – Европейска мрежа за работа с извършители

Графичен дизайн: Моника Медвейу
Илюстрации: Селен Сарикая
Дата на публикуване: Ноември 2025

 **Co-funded by
the European Union**

Финансиран от Европейския съюз. Изразените възгледи и мнения обаче са само на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз или финансиращия орган. Европейският съюз и финансиращият орган не могат да носят отговорност за тях.

